

# DMU afviser skarpt angreb om notatfusks

**EN ANERKENDT MILJØJOURNALIST GÅR** i flæsket på en projektchef ved DMU. Han manipulerer med myndighedsrådgivningen og agerer landbrugets forlængede arm, lyder anklagen. Projektchefen afviser kritikken: Journalisten er galt afmarcheret. Han forstår ikke, hvad DMU laver.

af Thomas Bøttcher · tb@dm.dk

**Nogle gange ønsker man**, at man ikke får ret. Miljøjournalist Kjeld Hansen må alligevel have oplevet det som lidt af en sejr, da Fødevareministeriet i maj meddelte, at et indtil da braklagt areal på 82.000 ha landbrugsjord i år var blevet opløjet og tilsået. Ikke fordi Kjeld Hansen ønskede, at et område svarende til Bornholm, Læsø og Samsø tilsammen skulle pløjes op. Tværtimod. Men fordi Kjeld Hansen højlydt og ved enhver mulig lejlighed forinden havde advaret om, at regeringens eksperter – Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) – var helt gal på den, når de anslog, at “kun” 25.000-50.000 ha landbrugsjord ville blive pløjet op som konsekvens af EU’s ophævelse af kravet om braklægning.

Kjeld Hansen gik imidlertid langt videre end til blot at afvise DMU’s vurderinger. I blandt andet Morgenavisen Jyllands-Posten, Information og Aktuel Naturvidenskab har han vedholdende forsøgt at så tvivl om DMU’s troværdighed.

Kernen i Kjeld Hansens kritik og den, som man læser mellem linjerne, når man studerer hans harmfulde debatindlæg, er, at DMU dybest set ikke er i stand til at levere den uafhængige rådgivning, som DMU er sat i verden til at levere. Faktisk har DMU i Kjeld Hansens optik reduceret sig selv til Miljøministeriets og i denne sag også Fødevareministeriets forlængede arm. Eller som han selv siger om DMU’s fejlskøn:

“For mig at se er det et eksempel på den



*DMU-projektchef Torben Moth Iversen anklages af miljøjournalist Kjeld Hansen for at have ændret i indholdet af sine kollegers bidrag til et afgørende notat om konsekvenserne af braklægningens bortfald. Torben Moth Iversen afviser beskyldningen som ren mistænkeliggørelse.*

rutine, der er opstået i monopolinstitutionen DMU, hvor man er bevidst om, at man skal legitimere de politiske beslutninger, der allerede er truffet. Medarbejderne glemmer ganske enkelt sandheden, fordi de er blevet sovset ind i at sikre de politiske beslutningers faglige grundlag”, siger Kjeld Hansen.

## **Kæft, trit og retning**

Forskerne på DMU har med andre ord – efter Kjeld Hansens opfattelse – tilsidesat

deres kritiske analyseapparat og foretaget en grov fejlbedømmelse af konsekvenserne af braklægningens bortfald. Men hvordan? I første omgang, fordi forskere accepterede blot ni døgn “som frist for at udarbejde det afgørende faglige notat om den største potentielt skadelige forandring af miljø og natur i de senere årtier”, som det med glødende alvor hedder i et af Kjeld Hansens avisindlæg. Dermed kunne notatet aldrig blive andet “end en sladder for en sladder”, som, når man gennemlæser det, fremstår som “primitiv spåmandskunst med et stærkt stænk politisk diktat”, der hverken indeholder “dokumentation, kildehenvisninger eller håndfaste beregninger”. Eller som Kjeld Hansen siger:

“Problemet er, at ingen ved en skid om konsekvenserne af det her. DMU ved end ikke, hvor brakarealerne faktisk ligger”.

Sådan og intet mindre. Men er forskerne på DMU helt uden evne til at stå fast på deres faglighed?

“Kernen i DMU’s problem er, at der i årenes løb er blevet skabt en virksomhedskultur af direktør Henrik Sandbech, som indebærer, at man som medarbejder holder kæft, retter ind og gør, hvad man får besked på”, harcelerer Kjeld Hansen.

Som sin tro væbner har Henrik Sandbech tidligere vicedirektør og nuværende projektchef Torben Moth Iversen, hævder Kjeld Hansen. Ligesom Sandbech er Moth Iversen en systemets mand, der som tovholder på projektet har handlet ikke som



FOTO: SCANPIX

videnskabsmand, men som administratoren, der med kølig hånd har besluttet, hvad var op og ned.

### Notat-fusk

Ifølge Kjeld Hansen er det konkret foregået ved, at notatet er blevet redigeret og sammenskrevet af Torben Moth Iversen, uden at de forskere, der har bidraget, har haft lejlighed til at læse den endelige tekst igen. Dermed har Torben Moth Iversen i ro og mag foretaget en "politisk" bearbejdning af notatet, hævder journalisten, og bidrags-

yderne – som også omfatter forskere ved Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF) ved Aarhus Universitet og Fødevareøkonomisk Institut (FI) ved Københavns Universitet – har hverken kunnet gøre fra eller til.

På det endelige notat og det som offentligheden kender, er forfatterens navne ikke anført. Ifølge Kjeld Hansen har han været nødt til at begære aktindsigt for at få oplyst, hvem forfatterne er. Efter at have kontaktet flere af forskerne, har disse bekræftet, at de ikke har haft lejlighed til at godkende teksten, siger Kjeld Hansen.

*Underdrev DMU bevidst omfanget af antal hektar brakjord, der ville blive opdyrket af landbruget?*

Kun en enkelt af de DMU-forskere, som Magisterbladet har været i kontakt med, ønsker at udtale sig om sagen. Dennes forklaring afviger imidlertid en del fra Kjeld Hansens:

"Jeg sidder til dagligt 25 meter fra Torben og har i hvert fald haft nogle af notaterne til gennemlæsning. Jeg ved også, at de har været sendt ud til Kalø (DMU-afdeling), og i nogle tilfælde har jeg også ændret nogle af Torbens formuleringer. Det er rigtigt, at han har lavet visse omformuleringer, men hvis man har protesteret, så har han taget hensyn til det", siger seniorrådgiver og sektionsleder Morten Strandberg.

### Et råddent æg

Mens Morten Strandberg affejer det meste af indholdet i Kjeld Hansens kritik, er han alligevel villig til at erklære sig enig på et par punkter.

"Vi påtager os at levere et notat, som måske i virkeligheden kræver meget mere tid. Men sådan er betingelserne i systemet. Ministerierne har brug for ekspertviden, og den har vi i DMU en forpligtelse til at levere, selv om det ofte kræver en endog meget stor omstillingsparathed for vores medarbejdere. Kjeld Hansen kan også have ret i, at vi ikke kender alle de braklagte arealer. Men det er også en lidt absurd fordring, for det svarer til, at man skal spise et helt råddent æg, før man kan konstatere, at bunden også er rådden", siger han.

Frem for at skyde efter DMU burde Kjeld Hansen snarere bruge krudtet på fødevareministerens udtalelser om, at ophøret af braklægningen ikke må koste naturen noget, mener seniorrådgiveren, for ministeren har foreløbig intet foretaget sig for at følge op på sine løfter.

"Eller også skulle man tage at kigge lidt





Foto: POLFOTO

på vores arbejdsbetingelser, og det er jo på en måde også det, Kjeld Hansen gør. For vi har et stort ansvar, i og med at vi leverer meget vigtig viden under meget korte tidsfrister”, siger Morten Strandberg.

### AU undersøger DMU

Kjeld Hansen fastholder imidlertid kritikken af DMU. For når han ene mand – støttet af sin viden som fritidslandmand – var i stand til at forudse et langt værre pløjnings-scenarium end det, DMU nåede frem til, er det ikke bare ensbetydende med dårlig rådgivning, det er et signal om, at der foregår noget helt uacceptabelt i den tidligere sektorforskningsinstitution.

At Aarhus Universitet (AU), kort tid efter at Kjeld Hansen offentliggjorde sin kritik, iværksatte en undersøgelse af myndighedsbetjeningen ved blandt andet DMU og Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, betragter han som en yderligere antydning af, at noget er råddent i DMU.

Undersøgelsen skal blandt andet evaluere koordineringen og kvalitetssikringen af myndighedsrådgivningen under AU. Prorektor for vidensspredning ved AU Søren Elkjær Frandsen afviser dog, at undersøgelsen har forbindelse til polemikken omkring braklægningsnotatet.

“Nu er det halvandet år siden, at sektorforskningsinstitutionerne blev fusioneret

med AU, og så vil vi gerne se på, hvordan vi skal varetage hele opgaven, altså fra snæver myndighedsrådgivning til anvendt forskning og til grundforskning”, siger Søren Elkjær Frandsen.

Han understreger, at sektorforskerne på linje med universitetsforskerne har pligt til at stå fast på deres faglighed.

“Hvis man af den ene eller anden grund ikke ønsker at bidrage til en opgave, så bliver man heller ikke tvunget til det. Man skal kunne stå fagligt inde for det, man laver, ellers ryger hele fundamentet for myndighedsbetjeningen. Politikerne skal jo være sikre på, at det er den bedste rådgivning de overhovedet kan få”, fastslår Søren Elkjær Frandsen.

### Forstår ikke kritik

I DMU er projektchef Torben Moth Iversen helt uforstående over for kritikken af notatet og angrebet på hans person. Han beklager fejlvurderingen, men affejer beskyldningerne om, at han skulle have foretaget en politisk bearbejdning af notatet som ren mistænkeliggørelse. DMU, DJF og FI har på det pågældende tidspunkt leveret den bedst mulige vurdering, og så hører det ifølge projektchefen med til historien, at institutionerne på lidt længere sigt har forudsagt, at op til 100.000 ha vil komme i omdrift. Med andre ord har landmændene

*Ifølge Kjeld Hansen har medarbejderne ved DMU glemt sandheden. I stedet for bruger de deres faglige ekspertise til at legitimere politiske beslutninger.*

formentlig reageret lidt hurtigere end forventet.

Med til historien hører også den kendsgerning, mener han, at det faktisk slet ikke er DMU, der har leveret beregningerne af den opløjede brakjord.

“Det er kollegerne på Fødevarøkonomisk Institut, der lavede prognosen omkring opdyrkning”, lyder det fra Torben Moth Iversen.

For ham at se kan Kjeld Hansens angreb kun skyldes gammelt nid og nag, nærmere bestemt den otte år gamle evaluering af Vandmiljøplan II, hvor miljøjournalisten også var ude efter DMU og også da beskyldte sektorforskningsinstitutionen for at gå landbrugets ærinde. En sag, Kjeld Hansen også har haft travlt med at nævne i sine nylige debatindlæg.

Men i virkeligheden kan man gå langt længere tilbage, hvis man vil forstå den harme, som driver Kjeld Hansens kampagne mod DMU, mener Torben Moth Iversen.

“Jeg tror, at samarbejdet mellem tre institutioner, der har et forskelligt udgangspunkt; jordbrugsforskning, miljøforskning og fødevarøkonomisk forskning, er med til at fjerne noget af diskussionsrummet. For hvis du går 20 år tilbage, så sagde miljøfolkene, at jordbruget forurenede, mens landbrugerne sagde, at det gjorde det ikke. I dag er det mere substansen, det handler om, altså hvor meget man kan tillade sig at gøre, effekten, og hvad konsekvensen er”, siger projektchefen.

Og dermed er DMU næsten nødt til at være på kollisionskurs med en passioneret miljøforkæmper som Kjeld Hansen, der er overbevist om, at mange af medarbejderne ved “monopolinstitutionen” har det skidt med det, de sidder og laver.

“De sidste 20-30 år har været præget af følelsesmæssige og ophidsede diskussioner, når det gælder landbrugets påvirkning af miljøet. Men vi forsøger efter bedste evne at være objektive. Vi siger det samme, uanset hvilken regering, der har magten”, slutter Torben Moth Iversen.